

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8184/2568

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1603, พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 8, พ.ร.บ.ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2497 มาตรา 10

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 8 วรรคสอง บัญญัติว่า "ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง แต่ยังไม่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะโอนไปไม่ได้เว้นแต่จะตกทอดโดยทางมรดก" ซึ่งการตกทอดโดยทางมรดกนั้น มี 2 กรณี คือ ตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมและตกทอดแก่ผู้รับพินัยกรรมตาม ป.พ.พ. มาตรา 1603 เมื่อมาตรา 8 วรรคสองแห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ใช้ถ้อยคำว่าตกทอดโดยมรดก จึงหมายถึงทั้งทายาทโดยธรรมและผู้รับพินัยกรรมย่อมมีสิทธิตามมาตรา 1603 นี้ เพราะหากกฎหมายประสงค์ให้หมายถึงเฉพาะทายาทโดยธรรมแล้ว ย่อมระบุให้ชัดแจ้ง เช่นตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2497 มาตรา 10 ว่า "ที่ดินที่ได้อนุญาตให้จับจองไปนั้น จะโอนไม่ได้เว้นแต่จะตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมโดยทางมรดก" เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่านาย ผ. ทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองยกที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ โจทก์ในฐานะผู้รับพินัยกรรมในที่ดินพิพาทย่อมมีอำนาจฟ้องบังคับให้จำเลยรื้อรื้อออกจากที่ดินพิพาทได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยรื้อถอนรื้อออกจากที่ดินของโจทก์ภายใน 15 วัน นับแต่วันมีคำพิพากษา หากจำเลยเพิกเฉยให้โจทก์เป็นผู้ดำเนินการโดยจำเลยเสียค่าใช้จ่าย จำเลยให้การแก้ไขคำให้การและฟ้องแย้ง ขอให้ยกฟ้องและบังคับให้โจทก์รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและขนย้ายสิ่งของออกจากที่ดิน ห้ามโจทก์และบริวารเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดิน โจทก์ให้การ แก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องและยกฟ้องแย้ง ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องและฟ้องแย้งให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ในส่วนฟ้องและฟ้องแย้งให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2530 รัฐออกใบจอง (น.ส. 2) เลขที่ 999 ให้แก่นายผจกญ แล้วนายผจกญทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทตามใบจองดังกล่าวให้แก่โจทก์ ต่อมาเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565 โจทก์รับโอนที่ดินพิพาทในฐานะผู้รับพินัยกรรม จำเลยครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินส่วนที่ระบายสีเขียวในแผนที่พิพาทเนื้อที่ประมาณ 32 ตารางวา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินพิพาท มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการแรกว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 8 วรรคสอง บัญญัติว่า "ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง แต่ยังไม่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะโอนไปไม่ได้เว้นแต่จะตกทอดโดยทางมรดก" ซึ่งการตกทอดโดยทางมรดกนั้นมี 2 กรณี คือ ตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมและตกทอดแก่ผู้รับพินัยกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1603 เมื่อมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ใช้ถ้อยคำว่า ตกทอดโดยทางมรดก จึงหมายถึงทั้งทายาทโดยธรรมและผู้รับพินัยกรรมย่อมมีสิทธิตามมาตรา 1603 นี้ เพราะหากกฎหมายประสงค์ให้

หมายถึงเฉพาะทายาทโดยธรรมแล้ว ย่อมระบุให้ชัดเจน เช่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ
ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2479 มาตรา 10 ว่า "ที่ดินที่ได้อนุญาตให้จับจองไปนั้น
จะโอนไม่ได้ เว้นแต่จะตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมโดยทางมรดก" เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่านาย
ผจญทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ โจทก์ในฐานะผู้รับพินัยกรรมในที่ดินพิพาทย่อม
มีอำนาจฟ้องเป็นคดีนี้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่าโจทก์ไม่ใช่ทายาทของนายผจญแต่เป็น
บุคคลภายนอก การที่นายผจญทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้โจทก์เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายจึงมี
วัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายตกเป็นโมฆะ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น
ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น ปัญหาวินิจฉัยประการต่อไปตามฎีกาของโจทก์
และฎีกาของจำเลยว่า โจทก์หรือจำเลยเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท เห็นว่า ที่ดินพิพาทมี
ใบจองซึ่งเป็นหนังสือแสดงการยอมให้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐชั่วคราว ไม่ใช่เอกสารสำคัญ
แสดงกรรมสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดิน ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินมือเปล่า ฉะนั้น ระหว่างโจทก์กับจำเลย หาก
ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าฝ่ายใดเป็นผู้ยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ผู้นั้นย่อมได้
สิทธิครอบครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1367 เมื่อข้อเท็จจริงที่โจทก์และ
จำเลยนำเสนอสู้รับกันว่า จำเลยครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทส่วนที่ระบายสี่เหลี่ยมในแผนที่
พิพาท เนื้อที่ประมาณ 32 ตารางวา จำเลยจึงเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทส่วนที่ระบายสี่
เหลี่ยมนั้นและมีสิทธิห้ามไม่ให้โจทก์และบริวารรบกวนการครอบครองที่ดินของจำเลย โจทก์ย่อมไม่
อาจฟ้องขอให้จำเลยออกจากที่ดินพิพาทส่วนนี้ได้ สำหรับที่ดินพิพาทส่วนที่เหลือซึ่งจำเลยฟ้องแย้ง
อ้างว่าจำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์จึงมีสิทธิครอบครองนั้น จำเลยเบิกความเพียงว่า ภาย
หลังจากทำสัญญาประนีประนอมยอมความ นายผจญไม่ได้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทส่วนของ
ตนตามสัญญา นายวิเชษฐ์จึงเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทแล้วจำเลยครอบครองต่อจากนายวิ
เชษฐ์ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่านายวิเชษฐ์และจำเลยเข้าไปครอบครองทำประโยชน์อย่างไร แม้
นางเพ็ญพร พี่ของจำเลยเบิกความเป็นพยานจำเลยว่า เดิมที่ดินพิพาทเป็นที่ว่างเปล่า มีบ่อบาดาล
และต้นไม้คลุมบ่อ นายวิเชษฐ์และจำเลยเข้าไปปลูกต้นไม้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท แต่เมื่อ
พิจารณาประกอบแผนที่พิพาท ปรากฏว่าต้นไม้ส่วนใหญ่อยู่ในที่ดินพิพาทส่วนที่ระบายสี่เหลี่ยม
เท่านั้น ในที่ดินพิพาทส่วนที่เหลือมีต้นไม้เพียง 1 ต้น ดังนี้ พยานหลักฐานที่จำเลยนำเสนอไม่มี
น้ำหนักให้รับฟังได้ว่า จำเลยครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทส่วนอื่นนอกเหนือจากส่วนที่
ระบายสี่เหลี่ยมในแผนที่พิพาท จำเลยจึงไม่ได้สิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทส่วนดังกล่าว ส่วนที่
จำเลยฟ้องแย้งขอให้โจทก์รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและขนย้ายสิ่งของออกจากที่ดินพิพาทนั้น จำเลยไม่
ได้นำสืบแสดงให้เห็นว่าโจทก์ปลูกสร้างสิ่งใดในบริเวณใดของที่ดินพิพาท จึงไม่อาจบังคับตามคำขอ
นี้ได้ ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ฎีกาของจำเลยฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก้เป็นว่า ห้ามโจทก์และ
บริวารรบกวนการครอบครองที่ดินพิพาทส่วนที่ระบายสี่เหลี่ยมในแผนที่พิพาท นอกจากที่แก้ไข
เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาในส่วนฟ้องและฟ้องแย้งเป็น
พับ

องค์คณะ

สุนันทา ผดุงเกียรติวงศ์ · ปิยนุช จรูญรัตน์ · เพ็ญจันทร์ ไหลศิริกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/8184/2568>